

SAKSUTSKRIFT

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Fylkesrådet i Nord-Trøndelag	07.02.2017	15/17

Høring - Forslag til endringer i vannressursloven og jordlova - Fylkeskommunens uttalelse

Fylkesrådet i Nord-Trøndelag har behandlet saken i møte 07.02.2017 sak 15/17

Protokoll:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Høring - Forslag til endringer i vannressursloven og jordlova - Fylkeskommunens uttalelse

Arkivsak-dok. 16/10848-2
Saksbehandler Ola Kolseth Dahlen

Saksgang	Møtedato	Saksnr
Fylkesrådet i Nord-Trøndelag	07.02.2017	15/17

Fylkesrådets innstilling til vedtak:

Fylkesrådet er positiv til endringene i vannressursloven som omhandler nasjonale laksevassdrag og laksefjorder, grunnvann og retting.

Fylkesrådet er positiv til endringene i jordlova under forutsetning av at jordvernet ikke svekkes som følge av endringene.

Fylkesrådet er negativ til endringene i vannressursloven som omhandler overføring av myndighet for mindre vannkraftsaker til kommunene. Både saksbehandling og vedtaksmyndighet for konsesjon til vannkraftverk med inntil 1 MW installert effekt bør legges til fylkeskommunene.

Fylkesrådets vurdering

Fylkesrådet er positiv til endringene i vannressursloven som omhandler nasjonale laksevasdrag og laksefjorder, grunnvann og retting. Villaksen er viktig for Nord-Trøndelag, både for friluftsliv og i næringsøyemed. I forhold til grunnvannstiltak virker det fornuftig med endringer som er tilpasset den økt aktiviteten knyttet til denne ressursen.

Fylkesrådet er også positiv til endringene i jordlova dersom dette fører til en enklere saksbehandling og klargjøring av forholdet mellom jordlova og energi- og vassdragslovgivningen. Dette under forutsetning av at jordvernet ikke svekkes som følge av endringene.

Når det gjelder endringene i vannressursloven som omhandler overføring av myndighet for mindre vannkraftsaker til kommunene virker dette som et dårlig forslag. I utgangspunktet er fylkesrådet positiv til flere oppgaver til kommunene, men i dette tilfellet virker det lite formålstjenlig. Det er snakk om veldig få saker som skal behandles og alle utbyggingskommuner må bygge opp og opprettholde spesialisert kompetanse innenfor en rekke fagfelt. Dette framstår som lite kostnadseffektivt og vil bli en utfordring for små kommuner. Fylkesrådet mener myndigheten for mindre vannkraftsaker bør ligge hos en regional myndighet med bedre forutsetninger til å etablere et kompetansemiljø. I en større region vil det være flere saker og vil føre til en mer lik behandling av konsesjonssøknadene. Fylkesrådet mener derfor at det vil gi en bedre oppgavefordeling mellom forvaltningsnivåene dersom både saksbehandling og vedtaksmyndighet for konsesjon til vannkraftverk med inntil 1 MW installert effekt legges til fylkeskommunene, som vil ha bedre forutsetninger til å bygge opp et kompetansemiljø og ha større tilfang av saker enn det kommunene vil ha mulighet til.

Steinkjer, 31. januar 2017

Tomas Iver Hallem
fylkesråd for samferdsel og miljø
(sign)

Saksutredning for fylkesrådet

Sammendrag

Olje- og energidepartementet har sendt på høring forslag til endringer i vannressursloven og jordlova. Endringene i vannressursloven som omhandler nasjonale laksevasdrag og laksefjorder, grunnvann og retting, samt endringen i jordlova, framstår som fornuftige og vel begrunnet.

Endringen i vannressursloven om overføring av myndighet for mindre vannkraftsaker til kommunene virker lite hensiktsmessig. Overføringen vil føre til økt ressursbruk og sannsynligvis økt saksbehandlingstid, samtidig som det blir utfordrende for kommunene å bygge opp nødvendig kompetanse.

Referanse for saken

[Meld. St. 14 \(2014-2015\) Kommunereformen – nye oppgaver til større kommuner](#)

Vedlegg

1. Høring - forslag til endringer i vannressursloven og jordlova
2. Høringsnotat - endringer i vannressursloven
3. Høringsnotat - endringer i jordlova

Saksframstilling

Bakgrunn

Olje- og energidepartementet har sendt på høring forslag til endringer i vannressursloven og jordlova.

Departementet foreslår endringer i vannressursloven på fire områder:

- Det foreslås å lovfeste en tilsvarende bestemmelse som i lakse- og innlandsfiskeloven om særlig beskyttelse av laksen ved tiltak i vassdrag.
- Det foreslås endringer om konsesjonsplikt, aktsomhetsplikt og forvalteransvar for grunnvann.
- Det foreslås å endre vannressurslovens bestemmelse om retting
- Det foreslås endringer i vannressursloven som gir kommunene myndighet til å fatte vedtak om konsesjon til vannkraftverk med inntil 1 MW installert effekt. I dag ligger denne myndigheten hos fylkeskommunene.

Departementet foreslår også endringer i kommunenes behandling av energi- og vassdragsanlegg etter jordlova. Det foreslås at jordlovas forbud mot omdisponering og krav til samtykke for deling ikke skal gjelde for tiltak med konsesjon etter energi- og vassdragslovgivningen.

Lovendringer og drøfting

Forslagene fra departementet innebærer større eller mindre endringer i en rekke paragrafer. Følgelig er det formålet med de enkelte lovendringene som vil bli drøftet i påfølgende avsnittene.

Vannressursloven

1. Nasjonale laksevassdrag og laksefjorder

Departementet foreslår å lovfeste en tilsvarende bestemmelse som i lakse- og innlandsfiskeoven om særlig beskyttelse av laksen ved tiltak i vassdrag.

Diskusjon:

Det opplyses i høringsnotat at forslaget lovfester dagens praksis. I Nord-Trøndelag er villaksen viktig både for friluftsliv og i næringsutvikling.

2. Grunnvann

Departementet foreslår endringer om konsesjonsplikt, aktsomhetsplikt og forvalteransvar for grunnvann. Dette begrunnes i at gjeldende konsesjonsplikt er vanskelig å praktisere både for forvaltningen og tiltakshavere. Stadig økende bruk av grunnvann som energikilde synliggjør også behovet for lovendringer.

Diskusjon:

I andre deler av verden er grunnvann en knapp ressurs. Dette er ikke tilfellet i Norge, men grunnvann blir i økende grad benyttet til energiformål og er en viktig ressurs å forvalte. Det synes fornuftig å likestille vassdragstiltak og grunnvannstiltak i vannressursloven.

3. Pålegg om retting

Forvaltningspraksis for gjeldende bestemmelse i dag har blitt tolket slik at pålegg om retting bare gjelder fysiske tiltak, og at den ikke gir hjemmel til å retting ved mangler i selskaps internkontrollsystem. Endringen som foreslås er en presisering av at vassdragsmyndigheten kan pålegge retting når det konstateres forhold i strid med loven eller vedtak i medhold av loven.

Diskusjon:

Dersom vassdragstiltak er i strid med lov og/eller forskrifter er det positivt at vassdragsmyndigheten har mulighet til å pålegge retting.

4. Overføring av myndighet for mindre vannkraftsaker til kommunene

I vedtak av 07.12.2009 ble fylkeskommunene delegert vedtaksmyndighet for kraftverk inntil 1 MW med nærmere bestemte unntak. Med vedtaksmyndighet menes det at NVE har all forberedende saksbehandling, de leverer innstilling til fylkeskommunene som fatter vedtak i de enkelte sakene.

Departementet foreslår å overføre myndigheten til å fatte vedtak for kraftverk inntil 1 MW med nærmere bestemte unntak til kommunene, dette inkluderer at også saksforberedelsen overlates til kommunene. Formålet med lovendringene er begrunnet i Meld. St. 14 (2014-2015) Kommunereformen, å overføre mer makt og myndighet til kommunene i takt med arbeidet med å etablere større og mer robuste kommuner.

Diskusjon:

Når det gjelder søknader om småkraftverk finner man ofte disse i distriktskommuner. Dette er ofte små kommuner og mange har en anstrengt økonomi. Dersom kommunene skal få vedtaksmyndighet og gjennomføre all forberedende

saksbehandling vil dette være ressurskrevende. Konesjonsbehandlingen innebærer blant annet forberedende arbeid, høringsrunder, befaring og vurderinger etter flere forskjellige lovverk. I tillegg må kommunene bygge opp spesialisert kompetanse innenfor en rekke fagfelt. Dette vil bli en utfordring i og med at antall saker vil være svært begrenset. NVE opplyser at fylkeskommunene har vært vedtaksmyndighet i 13 saker etter 2010. Nord-Trøndelag fylkeskommune har fattet vedtak i 2 saker. Det opplyses også at siden fylkeskommunene fikk myndigheten i 2010 har saksbehandlingstiden økt med 200 dager. Dette henger sammen med at NVE og fylkeskommunen har ansvar for ulike deler av saksbehandlingen og erfaringsmessig tar det tid å bygge opp kunnskap for å gjennomføre effektiv saksbehandling. Departementet forventer derfor at en myndighetsoverføring til kommunene vil kunne øke saksbehandlingstiden noe.

Det forventes at det blir færre konsesjonssøknader i årene som kommer i forhold til perioden 2005-2015. Dette er basert på at fristen for el-sertifikater går ut i 2021, en forventet lav kraftpris og at majoriteten av de beste prosjektene allerede er konsesjonsgitt og/eller utbygd. Dette innebærer at kommunene må bygge opp og opprettholde en kompetanse selv om de får få eller ingen konsesjonssøknader.

I høringsnotatet står det at overføringen av konsesjonsmyndighet skal følges av tilsvarende økonomiske ressurser innenfor en samlet uendret utgiftsside på statsbudsjettet. Dersom kommunene skal ha mulighet til å bygge opp nødvendig kompetanse må alle aktuelle utbyggingskommuner motta få økonomiske ressurser, selv om de ikke mottar kraftverksøknader. Dersom de økonomiske ressursene blir stilt til rådighet når en kommune mottar en konsesjonssøknad vil ikke kompetansen være til stede, og det er stor sannsynlighet for kjøp av konsulenttenester. Ingen av alternativene framstår som optimale. NVE sier de må opprettholde kompetansen på dagens nivå, både for å behandle egne utbyggingssaker og veilede kommunene. For Nord-Trøndelag fylkeskommune innebærer forslaget noe mindre saker og ressursbruk.

I form av ressursbruk og effektivisering virker forslaget fra departementet lite hensiktsmessig. Dersom en overføring av myndighet innebærer full saksbehandling er det mer fornuftig at dette ligger hos en regional aktør (NVE eller fylkeskommunen) med bedre forutsetninger til å bygge opp et kompetansemiljø og større tilfang av saker.

Jordlova

Departementet foreslår endringer i kommunens behandling av energi- og vassdragsanlegg etter jordlova. Det foreslås at jordlovas forbud mot omdisponering og krav til samtykke for deling ikke skal gjelde for tiltak med konsesjon etter energi- og vassdragslovgivningen. Etter ordlyden i jordlova er det i dag kun tiltak etter vannressursloven som er unntatt fra omdisponeringsforbudet. Når det gjelder jordlovas bestemmelse om krav til samtykke for deling, er det allerede i gjeldende jordlov unntak for tiltak etter både vannressursloven, vassdragsreguleringsloven og energiloven. Forslaget innebærer at landbruksinteresser og jordvern skal inngå i forbindelse med behandling av tiltak etter energi- og vassdragslovgivningen. Jordlovmyndighetene skal dermed ikke lenger fatte vedtak i disse sakene, men være høringsinstans og ha innsigelsesrett/klageadgang.

Diskusjon:

Forslaget begrunnes i behovet for å klargjøre forholdet mellom jordlova og energi og vassdragslovgivningen. Dette skal forenkles saksgangen i energi- og vassdragsanlegg samt en forenkling og økt forutsigbarhet for konsesjonssøker. I utgangspunktet er det positivt med en forenkling av lovverket dersom det fører til en mer effektiv saksbehandling. Ved utbygging av f.eks. småkraft kan det ta veldig lang tid, opptil flere år, fra en konsesjonssøknad blir sendt inn til det blir gjort et vedtak. Men en slik forenkling må ikke gå hensynet til allmenne interesser. Vannressursloven sier at konsesjon bare kan gis dersom fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser. Dyrka jord er en slik allmenn interesse.

I høringsnotatet står det at jordvernet vil bli ivaretatt gjennom en konsesjonsbehandling. Når jordlovmyndighetene ikke skal fatte vedtak i sakene, men være høringspart med klage/innsigelsesrett, forutsetter det at jordlovmyndighetene er oppmerksomme på innkomne høringssaker. Her ligger det en viss fare for at saker som burde vært påklagd, eller gitt innsigelse til, kan bli oversett. Selv om departementet mener at jordvernet blir ivaretatt, bør det poengteres at vern av dyrka mark ikke skal svekkes ved en lovendring. Forslaget fra departementet er diskutert med landbruksavdelinga til fylkesmannen som ikke hadde noen spesielle merknader til endringene.

Konklusjon

Det foreslås å stille seg positive til endringene i vannressursloven som omhandler nasjonale laksevassdrag og laksefjorder, grunnvann og retting, samt endringen i jordlova. Endringene i jordlova må skje under forutsetning av at jordvernet ikke svekkes.

En overføring av myndigheten for mindre vannkraftsaker til kommunene synes lite hensiktsmessig i forhold til ressursbruk og effektivisering. I tillegg vil det bli utfordrende for kommunene å bygge opp den nødvendig kompetansen. Myndigheten bør ligge hos en regional aktør med bedre forutsetninger til å utvikle et kompetansemiljø. Det anbefales å fraråde myndighetsoverføringen.

RETT UTSKRIFT

DATO 7.februar.2017